

რუსუდან ჭანტურია

ეროვნულ უმცირესობათა ინტეგრაცია მულტილინგვური ბანათლების საშუალებით

(საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ
განხორციელებული და დაგეგმილი ღონისძიებები „მულტილინგვური სწავლების
ხელშეწყობის პროგრამის“ ფარგლებში)

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო ახორციელებს ერთიან პოლიტიკას, რათა უზრუნველყოს განათლების ხელმისაწვდომობა ყველა მოსწავლისათვის, მათ შორის ეროვნული უმცირესობების წარმომადგენელთათვის. ეროვნულ უმცირესობათა წარმომადგენლების განათლება განიხილება არა მხოლოდ მათი აკადემიური მიღწევების გაუმჯობესების, არამედ მათი საზოგადოებაში ინტეგრაციისა და შრომის ბაზარზე დასაქმების საშუალებად. ეროვნულ უმცირესობათა განათლების მიმართ არსებული ერთიანი პოლიტიკის შესაბამისად, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო მიზნად ისახავს ეროვნულ უმცირესობათა წარმომადგენლების **სამოქალაქო ინტეგრაციას მულტილინგვური განათლების დანერგვის გზით.**

მრავალენოვანი (მულტილინგვური) განათლება წარმოადგენს განათლების ისეთ ფორმას, სადაც სხვადასხვა საგნისა თუ საგანთა ჯგუფის სწავლების ენად გამოიყენება ორი ან მეტი ენა. რამდენიმე ენაზე ერთდროულად სწავლება ხელს უწყობს მოსწავლეებში ლინგვისტური უნარების განვითარებას. ბილინგვური ან მულტილინგვური განათლება ბავშვებს

ენის უფრო საფუძვლიანად და ღრმად შესწავლისა და მისი ეფექტურად გამოყენების საშუალებას აძლევს. მულტილინგვური განათლების მიღებით მოსწავლე შეძლებს სახელმწიფო და მშობლიურ ენებზე კომუნიკაციას და მათ პრაქტიკაში გამოიყენებას.

როგორც არაერთი კვლევა ცხადყოფს, მულტილინგვური განათლება არის ის გზა, რომელიც ხელსაყრელია როგორც უმრავლესობის, ისე უმცირესობის წარმომადგენელთათვის. განათლების მიღება მშობლიურ ენაზე ბავშვებსა და მოსწავლეებს თავიანთი ინტელექტუალური შესაძლებლობების სრული განვითარების შესაძლებლობას აძლევს. ამავდროულად, ისინი ეუფლებიან ლინგვისტურ უნარებს იმ ენაზე, რომელიც მათთვის სასიცოცხლოდ აუცილებელია. მულტილინგვური განათლების მიღების კიდევ ერთი ძირითადი უპირატესობა არის ის, რომ იგი ხელს უწყობს ინტერკულტურული ჩვევებისა და ტოლერანტობის განვითარებას, რაც, საბოლოო ჯამში, მრავალენოვანი ქვეყანაში მშვიდობიანი საზოგადოების ჩამოყალიბებას განაპირობებს. შესაბამისად, საქართველოში მულტილინგვური განათლება აქტიურ უნდა იქნეს, როგორც სამოქალაქო ინტეგრაციის პოლიტიკის ეფექტური

ინსტრუმენტი, რომელიც ეროვნული უმცირესობების წარმომადგენლებს სახელმწიფო ენის დაუფლების უკეთეს შესაძლებლობას აძლევს და, ამავე დროს, უზრუნველყოფს მათი მშობლიური ენების შენარჩუნებას.

2008 წელს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროში ეუთოს მხარდაჭერით შემუშავდა პოლიტიკის დოკუმენტი და სამოქმედო გეგმა (2009-2014) „ეროვნულ უმცირესობათა ინტეგრაცია მულტილინგვური განათლების საშუალებით“.

მულტილინგვური სწავლების ხელშეწყობის პროგრამა ეყრდნობა შემდეგ ძირითად პრინციპებს:

• **ხელმისაწვდომობის პრინციპი:**

მულტილინგვური განათლება თანაბრად ხელმისაწვდომია ყველა მონაწილისთვის; ყველა სკოლას, სწავლების ენისაგან დამოუკიდებლად, აქვს უფლება შეიმუშაოს და დანერგოს მულტილინგვური საგანმანათლებლო პროგრამები თავიანთი რესურსების გათვალისწინებით, მოსწავლეებისა და მათი მშობლების საჭიროებების შესაბამისად.

• **ინტეგრაციის პრინციპი:** სახელმწიფოში მულტილინგვური სწავლება ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში უნდა იქნეს ინტეგრირებული.

• **მონაწილეობის პრინციპი:** ეროვნული უმცირესობის წარმომადგენლები ფართო საზოგადოებასთან ერთად აქტიურად უნდა ჩაერთონ მულტილინგვური განათლების პოლიტიკის განვითარებასა და გატარებაში.

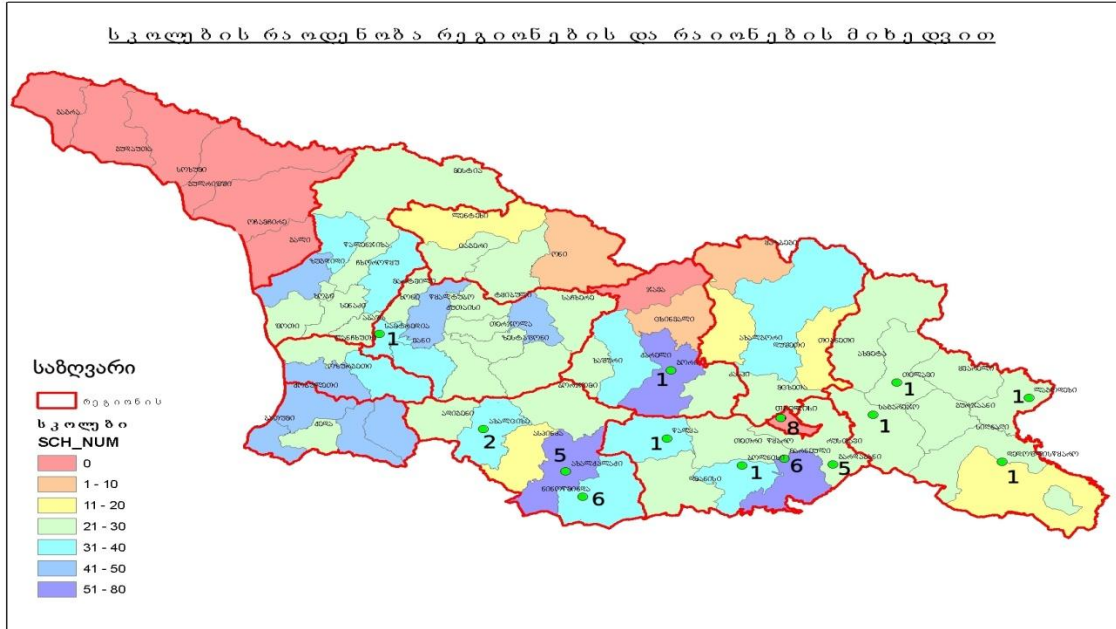
• **უწყებებისა და თანმიმდევრობის პრინციპი:** მულტილინგვური სწავლება უნდა გახდეს განათლების სისტემის (სკოლამდელი განათლებიდან პროფესიულ და უმაღლეს განათლებამდე) განუყოფელი ნაწილი და უნდა უზრუნველყოს მონაწილეთა წარმატებული გადასვლა განათლების შემდგომ საფეხურზე.

• **თანამშრომლობისა და პასუხისმგებლობის პრინციპი:** მულტილინგვური სწავლება უნდა იყოს ნაწილი და უნდა

ითვალისწინებდეს პასუხისმგებელი პირების / ორგანიზაციების ჩართვასა და თანამშრომლობას.

სამოქმედო გეგმის შესაბამისად, 2009 წლის 31 მარტს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის ბრძანებით დამტკიცდა „მულტილინგვური სწავლების ხელშეწყობის პროგრამა“. მულტილინგვური სწავლების პროგრამების შემუშავება და დანერგვა ქვეყნის მასშტაბით მოითხოვს ინსტიტუციონალური და ადამიანური რესურსების განვითარებას. ამის გათვალისწინებით, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ 2009 წელს დაიწყო მულტილინგვური სწავლების პროგრამების პილოტირება 40 არაქართულენოვან სკოლაში (მათ შორის სხვადასხვა სექტორის მქონე სკოლებში).

საპილოტე სკოლების შესარჩევად, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ შემუშავდა და ყველა არაქართულენოვან სკოლას დაეზახნა სპეციალური კითხვარი სკოლების მოტივაციის, რესურსების, ბილინგვურ სწავლებაში სკოლების გამოცდილებისა და პირობების დასადგენად. აღნიშნული კითხვარების დამუშავებისა და ანალიზის საფუძველზე, შეირჩა და მულტილინგვური სწავლების პროგრამების პილოტირება დაიწყო 40 არაქართულენოვან სკოლაში (მათ შორის 13 სკოლა – ქვემო ქართლის რეგიონიდან, 13 სკოლა – სამცხე-ჯავახეთის რეგიონიდან, 8 სკოლა – თბილისიდან, 4 სკოლა – კახეთის რეგიონიდან, 1 სკოლა – შიდა ქართლიდან, 1 – სკოლა იმერეთის რეგიონიდან).

გვერდის სწავლების ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში შეიქმნა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მულტილინგვური განათლების სამუშაო ჯგუფი, რომელიც პასუხისმგებელია პროგრამის კოორდინირებაზე, დროულ და ეფექტურ განხორციელებაზე და, ასევე, პროგრამის მონიტორინგსა და შეფასებაზე.

ეუთოს ექსპერტების დახმარებით, 2009 წლის აგვისტო-სექტემბერში სამინისტროს მულტილინგვური განათლების სამუშაო ჯგუფის წევრებს ჩაუტარდათ 10-ზე მეტი ტრენინგი.

პროგრამის ფარგლებში შეირჩა 10 ადგილობრივი ტრენერი, რომელთა პროფესიული გადამზადება უზრუნველყვეს ეუთოს საერთაშორისო ექსპერტებმა.

ასევე, პროფესიული ტრენინგები ჩაუტარდა:

40 საპილოტე სკოლის დირექტორს; 30 საგანმანათლებლო რესურსცენტრის თანამშრომელს; 64 აკრედიტაციის ექსპერტს; 40 საპილოტე სკოლის 603 მასწავლებელს.

სწავლების ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში შემუშავდა მულტილინგვური სწავლების პროგრამების შეფასების ინსტრუქცია აკრედიტაციის ექსპერტებისათვის, მულტილინგვური განათლების სახელმძღვანელოს პროექტი მასწავლებლებისათვის, მულტილინგვური განათლების პროგრამის მონიტორინგისა და შეფასების გეგმა და საინფორმაციო ბროშურები მულტილინგვურ განათლებაში.

2009 წლის 27 ნოემბერს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ ეუთოსა და აშშ-ს საერთაშორისო სააგენტოს (USAID) მხარდაჭერით, ჩატარდა კონფერენცია „მულტილინგვური განათლება საქართველოში“, რომელიც მიზნად ისახავდა მულტილინგვური სწავლების ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში უკვე განხორციელებული და დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციის გავრცელებას. ასევე, უმცირესობათა განათლების პროგრამების შექმნისა და დანერგვის სფეროში სიახლეების შესახებ ინფორმაციის მიწოდებას დაინტერესებული პირებისათვის, საპილოტე სკოლების წარმომადგენლების

წინაშე ანგარიშის წარდგენას და
6 შესახებ და
 კომენდაციების

ნობრივი სუბსიდიების გაცემა
 მულტილინგვილინგური პანათლიზა, №1, 2010
 რამაში

შემუშავებას პროგრამის გაუმჯობესების შესახებ გზებთან დაკავშირებით.

სათვის დამატებითი კონსორციის ანაზღაურების მიზნით.

2010 წლის თებერვალში საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის ბრძანებით დამტკიცებული „მულტილინგვილინგური სწავლების ხელშეწყობის პროგრამის“ ფარგლებში არაერთი ღონისძიება იგეგმება:

- საპილოტე სკოლების მასწავლებლების და სამეურვეო საბჭოების წევრებისათვის 3 რეგიონალური სემინარის ჩატარება;
- მულტილინგვილინგური სწავლების პროგრამის საპილოტე სკოლებისათვის საჩუქრად გადასაცემად თვალსაჩინოებების შესყიდვა;
- მულტილინგვილინგური სწავლების პროგრამის საპილოტე სკოლებისათვის საჩუქრად გადასაცემად აუდიოვიდეო ტექნიკის და ქართული ფილმების კომპლექტის დარიგება;
- სასტარტო კვლევის ჩატარება მულტილინგვილინგურ განათლებაში;
- საინფორმაციო და საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლების მიზნით სხვადასხვა ღონისძიების ჩატარება.

- სკოლების მულტილინგვილინგური პროგრამების დამტკიცება და რეგისტრაციის მექანიზმების შემუშავება;
- სკოლებისთვის დამატებითი სასწავლო მასალების მომზადება და დაბეჭდვა (მასწავლებლის სახელმძღვანელო);
- სატრენინგო მოდულის მომზადება, დაბეჭდვა და დარიგება;
- მულტილინგვილინგური სწავლების შესახებ მეთოდოლოგიური ფილმის გადაღება;
- პროგრამის ფარგლებში შერჩეული საპილოტე სკოლებისათვის მიზ-

„მულტილინგვილინგური სწავლების ხელშეწყობის პროგრამის“ ფარგლებში შერჩეული საპილოტე სკოლები

.....

1. თბილისის საჯარო სკოლა №146
2. თბილისის საჯარო სკოლა №152
3. თბილისის საჯარო სკოლა №64
4. თბილისის საჯარო სკოლა №132
5. თბილისის საჯარო სკოლა №83
6. თბილისის საჯარო სკოლა №136
7. თბილისის საჯარო სკოლა №96
8. თბილისის საჯარო სკოლა №41
9. ლაბოღუხის მარაჯალის საჯარო სკოლა
10. წითელწყაროს საჯარო სკოლა
11. ბანჯალის საჯარო სკოლა
12. იორმუღანლოს საჯარო სკოლა
13. თაზაქმნდის საჯარო სკოლა
14. ქვემო სარაღის საჯარო სკოლა
15. ალგეთი თაზაქმნდის საჯარო სკოლა
16. მარნეულის საჯარო სკოლა №3
17. მარნეულის საჯარო სკოლა №2
18. ვახტანგის საჯარო სკოლა №1
19. ბორის საჯარო სკოლა №6
20. ჯანღარის საჯარო სკოლა

21. ქვემო ბოლნისის საჯარო სკოლა №1
22. კიზილ-ქოლისის საჯარო სკოლა
23. შაშმინის საჯარო სკოლა №1
24. ალიაქლის საჯარო სკოლა
25. ბარღაბნის მარაჯალის საჯარო სკოლა
26. კაპანახნის საჯარო სკოლა №2
27. სამტრედიის საჯარო სკოლა №4
28. ახალქალაქის საჯარო სკოლა №1
29. ახალქალაქის საჯარო სკოლა №2
30. ახალქალაქის საჯარო სკოლა №3
31. ახალქალაქის საჯარო სკოლა №4
32. ახალქალაქის საჯარო სკოლა №5
33. სხვილისის საჯარო სკოლა
34. ახალციხის საჯარო სკოლა №2
35. ნინოწმინდის საჯარო სკოლა №1
36. ნინოწმინდის საჯარო სკოლა №2
37. სათხის საჯარო სკოლა
38. დიდი კონდუხის საჯარო სკოლა
39. ბანძის საჯარო სკოლა №2
40. ბორელოვკის საჯარო სკოლა №2